

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально - науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

ГУССВА НАТАЛІЯ ІВАНІВНА

УДК 338.439.5:633.1

**Реферат
дипломної магістерської роботи**

**УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ЕФЕКТИВНОСТЮ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА В АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ**

*спеціальності 073 «Менеджмент»
(освітньо-професійна програма «Менеджмент і адміністрування»)*

Харків – 2018

Дипломна магістерська робота є рукописом.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

доцент, кандидат економічних наук

**Власенко Тетяна
Анатоліївна,**

Харківський національний
технічний університет
сільського господарства
імені Петра Василенка,
старший викладач кафедри
організації виробництва,
бізнесу та менеджменту.

Захист відбудеться 20 грудня 2018 р. на засіданні
екзаменаційної комісії у ХНТУСГ за адресою: 61002,
м. Харків, вул. Алчевських, 44, ауд. 105

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Актуальність теми. Виробництво, як сфера господарської діяльності людини, займає ключове місце між посередниками сільськогосподарської і промислової продукції та її безпосередніми споживачами.

В ринкових умовах господарювання управління ефективністю виробництва направлено на задоволення потреб споживачів через самостійну, ініціативну, інноваційну діяльність юридичних та фізичних осіб щодо виробництва продукції та їх реалізацію споживачам з метою – одержання максимального прибутку.

У загальному обсязі різнопланової виробничої та посередницької діяльності людини за останні роки виробництво, як сфера підприємницької діяльності, набула в Україні великої питомої ваги.

У цю сферу зараз залучаються значні людські та фінансові ресурси, вона є основним імпульсом зворотного зв'язку.

Разом з цим, на сьогоднішній день держава в Україні не приймає активної участі в підприємницькій діяльності та фактично перестала втручатися у цю сферу, розвиток вітчизняного торгівлі в останні роки не сприяє розвитку виробництва вітчизняних товарів, а більше направлений на підтримку зарубіжного виробника.

Ствердження окремих теоретиків від бізнесу, що держава не повинна втручатися в діяльність будь-яких підприємницьких структур та здійснювати регулювання економічними методами не завжди підтверджується досвідом країн з розвинутою економікою. Значна кількість провідних країн світу не стоїть осторонь цього процесу, а проводить жорстку протекціоністську політику, направлену на захист і підтримку власного

товаровиробника шляхом квотування імпорту товарів та стимулювання централізованими методами вітчизняного товаровиробника.

Щодо України, то даліше розмов та обіцянок відносно підтримки вітчизняних товаровиробників державою, її дії нажалі не ідуть.

Хочеться надіятися, що усі ланки як законодавчої, так і виконавчої влади в Україні від слів перейдуть до справи захисту і підтримки вітчизняного товаровиробника, а торгівля – як широко розгалужена сфера посередницької діяльності також буде сприяти розвитку національної промисловості України.

Економічний аналіз виробничої як і будь-якої іншої підприємницької діяльності направлений, у першу чергу, на пошук та виявлення втрачених або нераціонально використаних резервів підвищення рівня і якості використання виробничих ресурсів, якими володіє підприємство з основною метою – одержання максимального прибутку.

Розв'язанню цих завдань і присвячена дана дипломна робота. Методичною основою дипломної роботи є праці вітчизняних та зарубіжних вчених з проблем аналізу ефективності управління виробничою діяльністю підприємства, а також взаємовідносин господарюючих суб'єктів та управління товарообігом.

Суттєвий вклад в розробку питань теорії та практики управління ефективністю виробництва внесли такі дослідники, як В.Я. Кардаш, З.П. Румянцева, Р.А. Фатхутдінов, В.Г. Шипунов.

Проблеми оцінювання економічного стану підприємства висвітлені в роботах М.В. Афанасьєва, В.М. Івахненко, Г.В. Савицької та ін.

Основні засади розробки та впровадження товарної політики в малому бізнесі в сучасних умовах

господарювання в Україні та за кодом широко висвітлені в роботах С.І. Косенкова та О.О. Шубіна.

Метою досліджень даної роботи є виявлення шляхів вдосконалення системи управління виробництва продукції підприємства, виявлення шляхів підвищення економічної ефективності виробництва та реалізації продукції рослинництва.

Для досягнення поставленої мети у роботі вирішувались наступні **завдання**:

- проведення аналізу організаційно-економічної характеристики підприємства за три роки;
- вивчення літератури з питань управління виробництвом продукції рослинництва на підприємствах України;
- пошуки шляхів покращення виробничої діяльності для досягнення кращих економічних показників роботи підприємства в ринкових умовах;
- діагностика потенційної та реальної конкурентоспроможності підприємства;
- вивчення організаційно-виробничого забезпечення підприємства;
- оцінка організаційно-виробничого забезпечення підприємства;
- визначення резервів розвитку товарообігу;
- оцінка можливостей підприємства щодо впровадження заходів з вдосконалення збутової політики на підприємстві;
- обґрунтування доцільності проведення заходів з вдосконалення збутової політики на підприємстві.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є вдосконалення системи управління виробництвом продукції рослинництва в аграрному підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні, аналітико-дослідницькі та проектно-рекомендаційні аспекти проблеми вдосконалення системи управління ефективністю виробництва продукції рослинництва на підприємстві.

Методика дослідження включає систему статистико-економічних методів в поєднанні з теоретичними аспектами формування шляхів вдосконалення системи управління ефективністю виробництва продукції господарства. Для реалізації завдань дослідження використовувались такі методи: абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення, розробка моделей схеми формування і розвитку шляхів вдосконалення управління виробництвом продукції підприємства, формулювання висновків); розрахунково-конструктивний (обґрунтування і розрахунок натуральних і вартісних показників виробничих витрат на виробництво продукції рослинництва); статистико-економічний (аналіз розвитку і оцінка ефективності рослинницької галузі); системного та порівняльного аналізу (оцінки економічної та емоційної цінності продукції, її якісних характеристик, маркетингової активності та конкурентоспроможності товарів, іміджу торгівельних марок та аналізу життєвого циклу продукції) та ін.

Достовірність отриманих результатів, висновків і пропозицій підтверджується розрахунками, застосуванням значного фактичного матеріалу.

Інформаційною базою для дослідження були відповідні закони України, матеріали Державної служби статистики України та Харківського обласного управління статистики, наукові розробки вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали наукових публікацій.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні шляхів вдосконалення системи управління виробництва продукції підприємства. А саме:

удосконалено:

- формування адаптаційного механізму підвищення збутової діяльності підприємства шляхом впровадження ефективної маркетингової стратегії, яка дозволить розширити коло споживачів та підвищити статус власного бренду;

набуло подальшого розвитку:

- виявлення внутрішньогосподарських резервів збільшення виробництва продукції;

- визначення заходів з підвищення ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства.

Практичне значення очікуваних результатів.

Опрацьовані авторкою магістерської роботи висновки та пропозиції, які були одержані в процесі дослідження, спрямовані на створення і ефективне функціонування виробничо-комерційної діяльності підприємства та на прийняття конкретних управлінських рішень щодо розробки шляхів вдосконалення системи управління виробництва рослинницької продукції підприємства. Всі вони будуть використані в ході подальшого управління господарською діяльністю підприємства.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень є основою для підвищення ефективності системи управління виробництва продукції рослинництва в аграрному підприємстві. Основні положення, найважливіші результати дослідження, висновки та пропозиції авторка магістерської роботи доповідала на студентських науково-практичних конференціях. Результати досліджень опубліковані у збірниках тез міжнародних науково-практичних конференцій та форумів в 2015 - 2018 роках.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу 3 розділів, висновків та пропозицій. Загальний обсяг складає 101 сторінку комп'ютерного тексту, у тому числі 29 таблиць і 9 рисунків. Список використаних джерел містить понад 60 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи управління ефективністю діяльності аграрних підприємств» розглянуто: важелі управління ефективністю діяльності підприємств; сучасні особливості державного регулювання та його вплив на показники економічної ефективності виробництва продукції рослинництва.

У другому розділі «Характеристика природно-економічних умов і визначення рівня ефективності виробництва продукції рослинництва на підприємстві» розглянуто: загальні показники результативності виробничо - комерційної діяльності підприємства та їх динаміка; оцінка забезпеченості виробничими ресурсами та ефективність їх використання підприємством; оцінка ефективності виробництва продукції аграрного підприємства.

У третьому розділі «Обґрунтування шляхів підвищення ефективності управління виробництва продукції рослинництва» розглянуто: перспективні напрямки вдосконалення ефективності управління виробництва окремих видів продукції підприємства та їх очікувана результативність; обґрунтування доцільності проведення заходів з вдосконалення управління збутом; обґрунтування заходів з підвищення ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено теоретичне узагальнення аспектів управління ефективністю виробництва на підприємстві та запропоновані шляхи

вдосконалення ефективності управління виробництва продукції в аграрному підприємстві. За результатами дослідження зроблені наступні висновки теоретичного, методичного та прикладного характеру:

1. Підприємство рослинницької галузі виконує три важливі функції: виробництво продукції, її реалізація та організація споживання. Здійснення цих функцій потребує створення відповідної виробничо-торгівельної структури. Підприємство є складною виробничо-торгівельною системою, до складу якої входить кілька підсистем: виробнича, організаційно-обслуговуюча, матеріального забезпечення, управляюча. У кожній з них вирішується певне коло питань, від вдалого розв'язання яких залежить успіх роботи в цілому.

2. Управляюча підсистема координує взаємозв'язки між всіма підсистемами підприємства, намагаючись забезпечити ефективність їх функціонування. Підсистема матеріального забезпечення має важливе значення у забезпеченні виробництва сировиною, напівфабрикатами, предметами матеріально-технічного призначення. Виробнича підсистема посідає центральне місце в системі виробничо-торгівельної діяльності підприємства. У ній сировина і напівфабрикати перетворюються на готову для споживання продукцію. Організаційно-обслуговуюча підсистема здійснює функції реалізації та організації споживання готової продукції. Реалізація продукції є змістом і збутової діяльності підприємства при здійсненні поставок продукції та напівфабрикатів філіям та іншим підприємствам. Таким чином, збутова діяльність є опосередкованою ланкою між виробництвом і розподіленням та споживанням.

3. На зміст процесів підсистем підприємства значного впливу надають наступні фактори: розмір виробничої й збутової діяльності (мале, середнє, велике

підприємство); виробничий профіль підприємства (спеціалізоване, широкої номенклатури); характер продукції, що випускається (масове, серійне, одиничне) та сфера діяльності (на внутрішньому чи зовнішньому ринку).

4. Підприємство у 2016 році знаходилося на стадії розвитку, але вже закріпилося на ринку і веде активну співпрацю з партнерами. У 2017 році успішно розвивається. На кінець 2016 року товарообіг підприємства складав 633,5 тис.грн., а у 2017 році - 1243,1 тис. грн.

5. Зростання чистого доходу від реалізації товарів на 406,6 тис. гривень відбулося за рахунок збільшення товарообігу. Вплив фактору збільшення кількості робочих днів забезпечив вищезазначене зростання.

6. Дані аналізу ефективності використання торгівельної мережі підприємства свідчать, що за рахунок збільшення кількості робочих днів товарообіг підприємства збільшився на 609,6 тис. гривень, середньогодинний виробіток збільшився на 1 м2 на 3,4151 грн., що вплинуло на збільшення доходу, а торговельна площа за рік не збільшилася і це не може впливати на збільшення обсягу товарообігу.

7. Середньорічна вартість основних засобів у 2016 році дорівнювала 47,8 тис.грн., а їх амортизація 7,17 тис.грн., а у 2017 році склала 61,0 тис. грн. і їх амортизація підприємству обійшлася у розмірі 9,15 тис. грн. Торговельна площа дорівнювала 780 м2, тривалість робочого дня – 8 годин у 2015 році і такі показники залишилися і у 2017 році.

8. Витрати обігу у 2016 році склали 14132,9 тис. грн, до яких відносяться транспортні витрати у розмірі 70,65 тис. грн., витрати на оренду приміщення у розмірі 84,0 тис. грн., амортизаційні відрахування – 7,17 тис. грн., витрати на оплату праці дорівнювали – 4272,0 тис. грн.,

витрати на рекламу 8,4 тис. грн. та інші витрати у розмірі 9690,7 тис. грн. А у 2017 році витрати обігу у порівнянні із 2016 роком збільшилися і дорівнюють 19157,2 тис. грн. До цих витрат відносяться транспортні витрати у розмірі 123,89 тис. грн., витрати на оренду приміщення у розмірі 110,3 тис. грн., амортизаційні відрахування – 9,15 тис. грн., фонд оплати праці робітникам дорівнює 6192,0 тис. грн., витрати на рекламу 12,3 тис. грн. та інші витрати - 12709,6.

9. Валовий дохід у 2016 році дорівнював 10921,6 тис. грн., у 2017 році – 14852,3 тис. грн., а чистий прибуток у 2016 – 316,5 тис. грн., у 2017 – 723,1 тис. грн. Джерелом прибутку підприємства від основної діяльності у 2016 році була торговельна націнка на товари, що реалізуються споживачам. У 2017 році прибуток збільшився за рахунок товарообігу.

10. Дослідження конкурентоспроможності підприємства у порівнянні із основним конкурентом встановило, що обидва підприємства виявилися підприємствами низької конкурентоспроможності, але у основного конкурента вищі показники, що свідчить про його потенційні можливості закріпитися на ринку і отримати більше коло споживачів. За таким показником, як якість товару наше підприємство має вищий бал, ніж конкурент на 0,04 бали. Сила марки товару у конкурента має показник середньої сили марки, а марка досліджуваного підприємства - лише слабка марка.

11. Проведена діагностика конкурентоспроможності дозволяє зробити висновок, що підприємству необхідно зосередити свою увагу на розробці ефективної маркетингової стратегії, яка дозволить розширити коло споживачів та підвищити статус власного бренду.

12. За проведеними розрахунками підприємство має підвищити ціну на свою продукцію у роздрібній мережі, тому що попит на неї не еластичний, тому для досягнення

максимальної виручки підприємство має підвищити ціну на одну одиницю.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Гусева Н.І. Управлінський облік в інформаційній системі підприємства/ Н.І. Гусева, О.В. Демченко// Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи: матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – Харків: ХНТУСГ, 2016. – С. 238 – 241.

2. Гусева Н.І. Ринок сільськогосподарської техніки в Україні/ Н.І. Гусева, О.В. Демченко// Молодежь и сельскохозяйственная техника в XXI веке: материалы XII-го международного форума молодежи. – Харьков: ХНТУСХ, 2016. – С. 208 – 209.

3. Гусева Н.І. Стан та проблеми розвитку ринку страхування в Україні/ Н.І. Гусева, О.В. Демченко// збірник студентських наукових праць УНУС. – Умань: УНУС, 2016. – С. 122 – 126.

АНОТАЦІЯ

Гусєва Н.І. Удосконалення системи управління ефективністю виробництва продукції рослинництва в аграрному підприємстві.

В дипломній магістерській роботі авторкою розглянуто теоретичні, методичні та прикладні аспекти системи управління ефективністю виробництва продукції рослинництва в аграрному підприємстві. Проаналізована динаміка ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства. Наведені перспективні напрями удосконалення системи управління ефективністю виробництва продукції рослинництва в аграрному підприємстві. Запропоновано розробку ефективної маркетингової стратегії, яка дозволить розширити коло споживачів та підвищити статус власного бренду.

Ключові слова: управління ефективністю, товарообіг, виробничі запаси, нормування.

SUMMARY

Guseva N.I. Improving the system for managing the efficiency of crop production in an agricultural enterprise.

In the thesis master's work the author considers the theoretical, methodological and applied aspects of the system for managing the efficiency of crop production in agricultural enterprises. Analyzed the dynamics of the efficiency of production and economic activity of the enterprise. These are promising directions for improving the system for managing the efficiency of crop production in an agricultural enterprise. The proposed development of an effective marketing strategy that will expand the range of consumers and improve the status of its own brand.

Keywords: efficiency management, commodity turnover, production reserves, valuation.

Комп'ютерний набір і верстка
Н.І. Гусєва

Підп. до друку 05.11.2018. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид.арк.0,9. Тираж 10 прим.
Замовлення № ___

Надруковано в КП «Міська друкарня»
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.